

İşte Türkiye'nin Yaşayan Hazinesi

İşte Türkiye'nin yaşayan hazineleri:

İpekböcekçiliği geleneği alanında Hasan Büyük Aşık

Alem ustası Mahmut Efeoğlu

Kemençe yapım ustası Hasan Sancak

Damal bebek yapım ustası Fidan Atmaca

Çini sanatı alanında Hamza Üstünkaya

Telkari alanında Suphi Hindiyeerli

Çanakkale seramik alanında İsmail Bütün

Ebru sanatçısı Ahmet Hikmet Barutçugil

Bitki yetiştirme ve ağaç aşılama alanında Orhun Güven

Abdallık Geleneği davul yapım ve icrası alanında Adem Göçer

Aşıklık geleneği temsilcilerinden Maksut Koca ve Ali Rıza Ezgi

Sipsi yapımı ve icracısı Mehmet Bedel ve Halime Özke

Eşme kilimi dokuma ustası merhum Ümmü Balyemez

Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan, 11 Şubat 2020 Salı günü Beştepe Millet Kongre ve Kültür Merkezi'nde düzenlenen Yaşayan İnsan Hazinesi Ödül Töreninde konuştu.

Konuşmasının başında, dün İdlib'de Suriye rejimi tarafından gerçekleştirilen hain saldırıda şehit düşen askerlere Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar dileyen Erdoğan, "Rabbim şehitlerimizi cennetle cemaliyle müşerref eylesin. Sevgili Habibi'ne komşu eylesin." ifadelerini kullandı.

Erdoğan, ayrıca şehitlerin ailelerine, yakınlarına ve aziz milletin her bir ferdine de sabır dileğinde bulundu.

Yarınki grup toplantısında Suriye meselesini ve bundan sonra atılacak adımları paylaşacaklarını dile getiren Erdoğan, dün yapılan üst düzey toplantıyı hatırlattı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Gerekli karşı cevapları en üst düzeyde Suriye tarafına verdik. Ciddi manada orada, özellikle de İdlib'de misliyle belalarını buldular ama yetmez, daha devam edecek. Çünkü bunlar bizim Mehmetlerimize saldırdıkça bedelini çok ama çok ağır ödeyecekler ve bu adımları da yarın kamuoyu ile paylaşacağım."

Erdoğan, katılımcıları anlamlı ödül töreni vesilesiyle Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde, milletin evinde, gazi mekanda ağırlamaktan büyük bahtiyarlık duyduğunu söyledi.

Ülkesinin kültürel zenginliğini yaşatmak için ömrünü vakfedenlerin Yaşayan İnsan Hazinesi olarak tanımlandığına işaret eden Erdoğan, şöyle konuştu:

"UNESCO çatısı altında imzalanan, Müşahhas Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi gereğince bu konuda her yıl yenilenen bir envanter çalışması yürütülüyor. Ülkelerin gelenek ve göreneklerindeki zenginliği ortaya koyan bu çalışmalara biz de Türkiye olarak 2006'dan itibaren iştirak ediyoruz. Bu sözleşmede imzası bulunan her ülke gibi Türkiye'de müşahhas olmayan kültürel miras ve yaşayan insan hazineleri kategorileri ile ilgili belirlenen kriterler çerçevesinde değerlendirmeler yapılıyor. Değerlendirmeler sonucunda tespit edilen kişilere de ödüller veriliyor."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 2008'den bugüne her yıl devam eden değerlendirmeler neticesinde Türkiye'den 29 kişi ve bir topluluğun yaşayan insan hazineleri listesinde, 112 değer de müşahhas olmayan kültürel miras ve milli envanteri içerisinde yer aldığını ifade etti.

"Marifet iltifata tabidir" sözüne uygun şekilde bu çalışmaların, belirlenen ilkeler çerçevesinde ve titizlikle sürdürülmesini temenni eden Erdoğan, "Bu sanatçılarımız, tüm hayatlarını vakfederek elde ettikleri bu becerileriyle, ortaya koydukları eserlerle, ülkemize ve dünyaya kazandırdıkları bu özgün değerlerle her türlü teşekkürü ve takdiri hak ediyorlar." diye konuştu.

"BİZİM MEDENİYETİMİZ HER ŞEYDEN ÖNCE AŞK MEDENİYETİDİR"

Kültür ve irfan için aşkla emek harcayan bu değerleri bir kez daha fark etmiş olmanın bahtiyarlığını yaşadıklarını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle devam etti:

"Bizim medeniyetimiz her şeyden önce aşk medeniyetidir, sevgi medeniyetidir. Aşk bu toprakların mayası, hamurudur, harcıdır. Anadolu, şehitler diyarı, gaziler diyarı, yiğitler diyarı olduğu kadar aynı zamanda bir aşklar yurdudur. Ortaya koyduğu her eseri aşkla var eden, hüner sahiplerinin vatanıdır. Selçuklu'dan Osmanlı'ya kadar bu topraklarda kurduğumuz tüm devletler, aşkla yükselmiş, aşkla düzelmiştir. Hattatların kalemleriyle, nakkaşların fırçalarıyla, ustaların çekişleriyle, ozanların mızraplarıyla yaptıkları dokunuşlar bin yıldır bu topraklarda aşkın şaheserlerini meydana getirmiştir.

Yüreklerdeki o aşk olmasaydı hat, ebru, kalem işi, minyatür, taş işleme, ahşap baskı, sedefkar, meddah, çini, keçe, kispet, çam düdüğü, kaval, bağlama, nazar boncuğu, yazma, basma, dokuma, aşıklık, zakirlik, mersiye hanlık gibi onlarca sanatın bugün hala yaşıyor olmasından, soruyorum, bahsedebilir miydik? Hayır. Her biri birbirinden kıymetli maharetleri sahip olan bu sanatçı üstatlarımız, unutulmaya yüz tutmuş olan değerlerimizi yine aşkla ayakta tutuyorlar.

Yüreklerinde koca bir aşkı, ellerinde emsalsiz bir mahareti sınımsız tutan bu sanatkarlarımızı takdir etmek için kelimeler kifayetsiz kalıyor."

"178 ÜLKE İÇİNDE EN ÇOK KÜLTÜREL DEĞERLER SAHİP 5 ÜLKE ARASINDA BULUNUYORUZ"

Bağrındaki nice kıymetli hazineyi, insanlığın istifadesine sunan bereketli toprakların bugün de en nadide mücevherleriyle tüm dünyanın ilgisini üzerine çektiğini bildiren Erdoğan, "Ülkemiz, yaşayan insan hazineleri bakımından dünyanın en mübit coğrafyasında yer alıyor. UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listelerine kayıt ettirdiğimiz 18 unsur ile 178 ülke içinde en çok kültürel değerlere sahip 5 ülke arasında bulunuyor." ifadelerini kullandı.

Sadece son 12 yılda bu listede yer alan isimlerin ülke zenginliğini göstermeye yeterli olduğunu söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu vesileyle yakın tarihlerde ebedi aleme uğurlanan Aşık Şeref Taşlıova ve Neşet Ertaş'ı, Karagöz sanatçısı Tacettin Diker ve Orhan Kurt'u, çam düdüğü yapımcısı ve icracısı Hayri Dev'i, çini ustası Sıtkı Olçar'ı, minyatür sanatçısı Cahide Keskiner'i, klasik kitap sanatları üstadı İslam Seçen'i, bağlama yapımcısı Bekir Tekeli'yi rahmetle yad etti.

Erdoğan, varlıklarıyla kendilerini onurlandıran üstatlara da sıhhat ve afiyet içinde uzun ömürler diledi.

“USTA-ÇIRAK GELENEĞİNİN SEÇKİN TEMSİLCİLERİ”

Bugün ödül alan kişileri “Medeniyetimizin muhafızları” olarak gördüğünü belirten Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü:

“Yaşayan İnsan Hazinelerimiz, milli kültürümüzün bayraktarı ve usta-çırak geleneğinin seçkin temsilcileridir. Onlar, ‘Her seherde besmele ile açılır dükkanımız, Ahi Evran’dır bizim pirimiz, sultanımız’ diyen bir geleneğin varisleridir. Ahilik, geçmişte kalmış bir nostalji değil, bugün de hayatımızda yerini koruyan bir değerler silsilesidir. Ahilik, bir mesleki eğitim kurumu olduğu kadar aynı zamanda manevi tekemmül müessesesidir.

Talebelerine evvela doğruluğu, dürüstlüğü, helal kazancı, sabrı, kanaati öğreten bir mektep olan ahilikte usta, çırağını evladı gibi görür, korur, kollar.

Çıraklıktan ustalığa doğru yürürken hem mesleğe hem de hayata dair incelikler keşfedilir. Bu süreç, ustanın çırağını el becerisi yanında kalben ve ruhen de eğittiği bir mektebin adıdır.

Bugün maalesef ahlak ve ekonominin birbirinden ayrı telakki edildiği bir dünyada yaşıyoruz. Dünyanın yaşadığı birçok buhranın temelinde bu sorunlu zihniyet var. Daha fazla kazanmaya, hırsa, açgözlülüğü, acımasız bir rekabete dayanan bu düzen, esasında insanlığın tamamını tehdit ediyor. Oysa bizler kalkınma, büyüme, zenginleşme yolunda insani değerlere daha çok sahip çıkmayı, ahlakı, maneviyatı, vefayı, diğerkamılığı, cömertliği esas alan bir medeniyete sahibiz. Bu medeniyet ‘Kapını, keseni, sofranı açık tut. Elini, dilini, belini, bağı tut’ düsturunu benimseyen ahilerin elinde şekillenmiştir.”

“MAALESEF KIYMETİNİ UZUN YILLAR BİLEMEDİK”

Çıraklarına “Dağıtan değil toparlayan, yıkan değil yapan ol” diye nasihat eden bu ustaları anlamayanların, milletin hiçbir hassasiyetini anlayamayacağını vurgulayan Erdoğan, “Ahi Evran’ların rahle-i tedrisinden geçmiş olan bu milletin terazisi çok hassastır. Değerlerine itibar etmeyene asla itibar etmez. Böylesine köklü, böylesine özgün bir medeniyet müktesebatına sahip olmamıza rağmen maalesef kıymetini uzun yıllar bilemedik. Bunda Türkiye’nin kültür, sanat ve siyaset hayatını kuşatan ideolojik bakış açısının elbette önemli payı bulunuyor.” değerlendirmesinde bulundu.

Bir dönem çağdaşlaşma adına milletin ruh kökü ile bağını koparmaya yönelik pek çok girişimin yaşandığını belirten Erdoğan, “Tabiri caizse bir kültürel soykırım yaşadık. Tek parti yıllarında kültür hayatımızı esir alan anlayış çağdışı yaftası vurduğu kadim değerlerimizi bu topraklardan söküp atmak için her yolu denedi. Musikiden mimariye, edebiyatımızdan geleneksel sanatlarımıza kadar bizi köklerimize bağlayan ne varsa dışlandı, görmezden gelindi, izleri silinmeye çalışıldı. Milletin değerlerini, milletin zevk ve kültürünü gerilik emaresi olarak gören bu kültürel faşizm en büyük darbeyi Türkiye’nin kültür ve sanat hayatına vurdu.” diye konuştu.

Türkiye’de uzun yıllar sinemadan tiyatroya birçok alanda başarıdan, kaliteden veya estetikten ziyade ideolojik aidiyetin ödüllendirildiğinin altını çizen Erdoğan, “Sanatçılar ortaya koydukları ürünlerden daha çok siyasi görüşlerine göre başta edilmemiş ya da yok sayılmıştır. Çoğu zaman hiçbir sanat değeri olmayan eserler yüceltilirken milletin bağrından çıkmış sanatçıların özgün eserleri kasıtlı bir şekilde geri plana itilmiştir.” ifadesini kullandı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, minyatür, ebru, tezhip gibi sanatların yıllarca perde arkasında tutulduğunu, gündeme dahi getirilmediğine işaret ederek, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Türk müziğinin ‘alaturka müzik’ denilerek yasaklandığı, afedersiniz

‘Türkülerimiz tezcek kokuyor’ denilerek tahkir edildiği tuhaf dönemler yaşadık.

Mesela ülkemizin yetiştirdiği en büyük halk ozanlarından Neşet Ertaş en verimli dönemlerinde kadri, kıymeti layıkıyla bilinmeyen elitist sanat anlayışının kurbanı olmuş hazinelerimizden bir tanesidir. Aşık Veysel de öyle değil miydi? Aşık Veysel'i Ankara'ya sokmadılar. Niye? Bu yönüyle. Kendisi imkansızlıktan, yokluk ve yoksulluktan dolayı tam 25 sene boyunca gurbette yaşamak mecburiyetinde kalmıştır. Aşık Veysel gibi büyük bir usta, dönemin Ankara Valisi tarafından kılık kıyafetinden dolayı şehrin merkezine alınmamıştır. Edebiyatımızın burçlarından merhum Necip Fazıl, boynunda mahkumiyet kararıyla bu dünyadan ebedi aleme göç etmiştir. İstiklal Marşı şairimiz Mehmet Akif'in cenazesini Beyazıt Camii'nden devlet erkanı değil bu ülkenin vefalı gençleri kaldırmıştır. Nazım Hikmet'i 12 yıl hapiste çürütenler, Sabahattin Ali'yi katledenler de yine tek parti döneminin jakobenleridir. Batı karşısında kompleksli, kendi insanına küstah, kendi değerlerine karşı düşman bu zihniyet Türkiye'nin kültür, sanat ve toplum hayatında onarılmaz yaralar açmıştır. Ne zaman ülkemiz bu zihniyetin esaretinden kurtuldu işte o zaman halkın sanatçıları hak ettikleri ilgiyi, desteği ve hürmeti görmeye başladı."

"KUŞATICI, KUCAKLAYICI TAVRIMIZI DEVAM ETTİRECEĞİZ"

Son 17 yıldır kültür sanat hayatının zenginleşmesinin, daha renkli, daha özgün bir karaktere bürünmesinin gerisinde yatan sebebin yaşanan bu değişim olduğuna dikkati çeken Erdoğan, "Türkiye sadece siyasette, ekonomide, savunmada değil kültür, sanat ve edebiyat alanında da vesayet zincirlerini artık kırmıştır. Şiirleri, kitapları, müzikleri yasaklayan bir ülkeden şairleri, edebiyatçıları arasında ayırım yapmayan, sanatçıları ötekileştirmeyen, asırlara sari zengin kültür mirasına sahip çıkan yepyeni bir Türkiye'ye kavuştuk. İnşallah bir daha asla milletimizin üzerine vesayet gölgesini düşürmeyecek, kuşatıcı, kucaklayıcı tavrımızı devam ettireceğiz." değerlendirmesinde bulundu. "Mevlana'dan Yunus'a, Fuzuli'den Şeyh Galib'e, Osman Hamdi Bey'den İbrahim Çallı'ya ve Fikret Mualla'ya kadar tefekkürle, tezekkürle, incelikle yoğrulmuş bir medeniyetin mensuplarıyız." diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Bize zengin bir kültür mirası bırakan bu değerlerimizin her biri milletimizi millet kılan kültür köprüsünün olmazsa olmaz birer parçasıdır." ifadesini kullandı. Türkiye'nin farklı köşelerinde kendi çabalarıyla kadim mirası devam ettiren, geleneksel sanatlara gönül vermiş sayısız hüner sahibi insanın yaşadığına dikkati çeken Erdoğan, şunları söyledi:

"Ancak teknoloji ile beraber diğer birçok alanda olduğu gibi geleneksel sanat dallarında da ciddi sınamalarla karşı karşıyayız. Üstat ve ustalarımızın pek çoğunun sanatlarını devam ettirecek talebe ve çırak bulmakta zorlandıklarını görüyoruz. Bu sebeple unutulmuş veya devam ettirilemeyen her bir sanat köklerimiz ile bağımızı kuran bir halkın kopması, milli hafızamızdan bir sayfanın eksilmesi demektir. Elbette devlet olarak biz bu konuda büyük bir hassasiyet gösteriyoruz."

"İSTİKBALİMİZİN TEMİNATI GENÇLER"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Kültür ve Turizm Bakanlığının farklı projeleri, belediyeler, vakıf ve derneklerin çeşitli çalışmalarıyla yaşayan insan hazinelerine sahip çıkmaya çalıştıklarını fakat bunun yeterli olmadığını aşikar olduğunu dile getirdi.

"Eğitim kurumlarında üniversitelerde, medya organlarında hep beraber milletçe yüreğimizin, aklımızın, zevkimizin ürünü olan hazinelerimize sahip çıkmalıyız." diyen Erdoğan, konuşmasına şöyle devam etti:

"Bu değerlerimizi gelecek kuşaklara anlatma ve aktarma çabasının ötesine geçerek daha uzun soluklu çalışmalar yürütmeliyiz. Müşahhas olmayan kültürel miras ve özellikle kavramlaştırılan hazinemizin her birini marka haline getirmeliyiz. Burada istikbalimizin teminatı olan gençlerimize de önemli sorumluluklar

düştüğüne inanıyorum. Geleneksel sanatlarımızın, kültürümüzün ve aynı zamanda kültürümüze ait diğer değerlerin devamlılığı ancak gençlerimizin sahiplenmesine bağlıdır. Türkiye Cumhurbaşkanı olarak bu yönde yapılacak her türlü gayreti gerekirse himayemize alarak desteklemeyi sürdüreceğiz.”

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, programda ödüllerin takdim edileceği ipekböcekçiliği geleneği alanında Hasan Büyük Aşık'ı, alem ustası Mahmut Efeoğlu'nu, kemeçe yapım ustası Hasan Sancak'ı, Damal bebek yapım ustası Fidan Atmaca'yı, çini sanatı alanında Hamza Üstünkaya'yı, telkari alanında Suphi Hindiye'yi, Çanakkale seramik alanında İsmail Bütün'ü, ebru sanatçısı Ahmet Hikmet Barutçugil'i, bitki yetiştirme ve ağaç aşılama alanında Orhun Güven'i, Abdallık Geleneği davul yapım ve icrası alanında Adem Göçer'i, aşıklık geleneği temsilcilerinden Maksut Koca ve Ali Rıza Ezgi'yi, sipsi yapımı ve icracısı Mehmet Bedel ile Halime Özke'yi ve Eşme kilimi dokuma ustası merhum Ümmü Balyemez adına ödülünü alan oğlu Ümit Balyemez'ı tebrik etti.

Konuşmasının ardından Yaşayan İnsan Hazine'leri almaya hak kazanan kişilere ödülleri takdim eden Erdoğan, çini sanatında ödüle layık görülen Hamza Üstünkaya'ya sahneye çıkarken eşlik eden çocukla sohbet etti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, mikrofon verilmesini istemesi üzerine İstiklal Marşı'nın ilk iki kıtasını okuyan küçük kız, davetlilerden büyük alkış aldı. Eşme Kilim Dokumacılığı ödülüne layık görülen merhume Ümmü Balyemez adına ödülü alan oğlu Ümit Balyemez de annesinin son dokuduğu halıyı selamlarıyla birlikte Cumhurbaşkanı Erdoğan'a götürmesini kendisine vasiyet ettiğini anlattı.

Erdoğan da sigarayı bırakmasını istediği Ümit Balyemez'den “törenden çıkar çıkmaz paketi atacağı” yönünde söz aldığını belirtti.

Merhum Ümmü Balyemez'e Allah'tan rahmet, üstatlara, usta ve sanatçılara bereketli, hayırlı uzun ömürler dileyen Erdoğan, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nı yaşayan insan hazinelerine sahip çıktığı için tebrik etti.

KAYNAK: AK PARTİ GENEL MERKEZİ İNTERNET SİTESİ